

CADRUL NORMATIV INTERNAȚIONAL PRIVIND RĂSPUNDEREA PENALĂ A PERSOANEI FIZICE

Tudor GABURA,
magistru în relații internaționale, doctorand

SUMMARY

International normative framework on criminal liability of individuals consists mainly of regulations contained in international treaties, but the role of international organizations should also not be neglected, since they have a key role in drafting these regulations and treaties are supplemented by bilateral, multilateral international acts and also common law. Common law, obviously, hasn't the same legal power as long time ago, although it should not be neglected because of at least two reasons: one, common law will be applied whenever a certain action is not covered by the regulations of international treaties and, two, a multitude of rules of international law have been created based on international common law.

Keywords: individual, international crime, international crime, war crime, crime against humanity, terrorism, human trafficking

REZUMAT

Cadrul normativ internațional privind răspunderea penală a persoanei fizice este format, în principal, din reglementările cuprinse în tratatele internaționale, însă nu este de neglijat nici aportul organizațiilor internaționale, întrucât acestora le revine un rol-cheie în ceea ce privește redactarea reglementărilor respective, iar tratatele sînt completate de actele internaționale cu caracter bilateral și multilateral, dar și de cutume. Evident, cutuma nu are, la etapa actuală, puterea juridică de altădată, deși ea nu trebuie neglijată din cel puțin două motive: 1) cutuma se va aplica ori de cîte ori o anumită faptă nu este acoperită de reglementările tratatelor internaționale, 2) o multitudine de norme de drept internațional au fost create în baza cutumelor internaționale.

Cuvinte-cheie: persoană fizică, crimă internațională, delict internațional, crimă de război, crimă împotriva umanității, terorism, trafic de persoane

Introducere. Cadrul normativ internațional privind răspunderea penală a persoanei fizice face o prezentare a izvoarelor care cuprind reglementări ce se referă, în mod special, la problema analizată, la ierarhia acestora, la valoarea juridică a lor și conținutul sumar al prevederilor internaționale în materie.

Normele de drept internațional penal reglementează relațiile intenționale cu caracter penal, astfel stabilindu-se faptele care aduc atingere intereselor comunității internaționale, modul de sancționare a acestor fapte, precum și regulile de colaborare în procesul incriminării, descoperirii și sancționării acestor fapte. În acest sens, în măsura în care, în cadrul raporturilor dintre state, o practică, deși repetată și constantă, nu este acceptată de către acestea ca o normă juridică, această practică rămîne o simplă uzanță, aparținînd nu dreptului, ci moralei sau curtoaziei internaționale, așa cum este, de exemplu, protocolul diplomatic.

Se deduce că principalele izvoa-

re ale regulilor de drept internațional sînt tratatele, cutuma și principiile generale ale dreptului, alături de care sînt identificate și unele "mijloace auxiliare de determinare a regulilor de drept".

Devine evident, în cursul analizelor desfășurate, că izvoarele dreptului internațional contemporan se constituie într-un lanț strîns, unde fiecare verigă contează enorm, dacă nu chiar definitiv.

Metode și materiale aplicate.

Autorul aplică metode de cunoaștere științifică, cum sînt: inductivă, deductivă, comparativă, a interpretării logice a normelor de drept etc. Drept suport științific și normative au servit actele normative internaționale, convenții, rezultatele cercetărilor și opiniile specialiștilor în domeniu, afit din Republica Moldova, cit și din alte state.

Rezultate obținute și discuții.

Cadrul normativ internațional privind răspunderea penală a persoanei fizice reprezintă o parte integrantă a cadrului normativ general internațional. De aceea, pentru a înțelege mecanismul de aplicare a

normelor internaționale ce se referă la răspunderea penală a persoanei fizice, este necesar să facem o scurtă analiză a izvoarelor generale ale dreptului internațional, pentru ca ulterior să ne îndreptăm atenția asupra problemei ce formează obiectul de studiu al subiectului pe care ne-am propus să-l analizăm la această etapă.

Fundamentul juridic al dreptului internațional sau conținutul său normativ constă în acordul de voință al statelor, în sensul că normele sale sînt create în raporturile dintre state și sînt consfințite prin mijloace juridice existente, denumite *izvoare ale dreptului internațional*.

Izvoarele dreptului internațional sînt mijloace juridice de exprimare a normelor care cîrmuiesc relațiile dintre două sau mai multe state, fiind rezultatul acordului de voință al statelor [1, p. 10].

În relațiile internaționale nu există o autoritate internațională sau un guvern mondial care să creze normele de drept sau care să le impună, [rilor. Prin urmare, instrumentul principal în relațiile inter-

naționale ale statelor îl constituie acordul de voință exprimat într-o anumită formă de autorități ale reprezentative. Așadar, statele creează aceste norme prin voința lor comună și le exprimă într-o formă juridică adecvată.

Pentru identificarea izvoarelor dreptului internațional, apelăm la art. 38 din Statutul Curții Internaționale de Justiție, care spune:

”1. Curtea, a cărei misiune este de a soluționa conform dreptului internațional diferendele care îi sînt supuse, va aplica:

a) convențiile internaționale, fie generale, fie speciale, care stabilesc reguli recunoscute în mod expres de statele în litigiu;

b) cutuma internațională, ca dovadă a unei practici generale, acceptate ca drept;

c) principiile generale de drept recunoscute de națiunile civilizate;

d) sub rezerva dispozițiilor art. 59, hotărârile judecătorești și doctrina specialiștilor celor mai calificați în dreptul public a diferitelor acțiuni, ca mijloace auxiliare de determinare a regulilor de drept.

2. Prezenta dispoziție nu va aduce atingere dreptului Curții de a soluționa o cauză **ex aequo et bono** – (tratate izvorit) din echitate și bonitate –, dacă părțile sînt de acord cu aceasta”.

Se deduce din acest articol că principalele izvoare ale regulilor de drept internațional sînt tratatele, cutuma și principiile generale ale dreptului, alături de care sînt identificate și unele *mijloace auxiliare de determinare a regulilor de drept*.

Doctrina contemporană mai adaugă la izvoarele anterior enumerate și actele adoptate în cadrul organizațiilor internaționale, cele mai importante fiind rezoluțiile Adunării Generale a ONU și actele unilaterale ale statelor, susceptibile să producă anumite efecte juridice în raporturile cu alte state.

Din punctul de vedere al proce-

sului de formare și al frecvenței cu care intervine în relațiile internaționale, *tratatul* este cel mai important izvor al dreptului internațional contemporan. Sînt izvoare de drept public internațional numai tratatele licite, adică cele care respectă principiile și normele imperative ale dreptului internațional în vigoare la data încheierii lor.

În art. 1 lit. a) din Convenția privind dreptul tratatelor între state, tratatul internațional este definit drept *un acord internațional încheiat în scris între state și guvernat de dreptul internațional, fie că este consemnat într-un instrument unic, fie în două sau mai multe instrumente conexe și oricare ar fi denumirea sa particulară* [2].

Spre deosebire de tratat, cutuma precede în timp tratatul, aceasta fiind cel mai vechi izvor al dreptului internațional și al dreptului în general. Se distinge de celelalte izvoare prin caracterul nescris, fiind rezultatul vieții internaționale colective, produs al majorității reprezentative a membrilor comunității internaționale. Materii întregi ale dreptului internațional s-au format pe cale cutumiară, de exemplu: dreptul diplomatic, dreptul mării, legile și obiceiurile războiului [1, p. 10].

Nu orice practică a statelor poate constitui cutumă internațională, ci numai aceea care are un element faptic, concretizat în conduită, în practica statelor și un element psihologic, manifestat tot prin convingerea statelor că o anumită regulă ce este respectată în mod repetat în practica lor are valoarea unei norme juridice obligatorii [1, p.10].

În această privință, art. 38 din Statutul Curții Internaționale de Justiție (CIJ) se referă la cutuma internațională ca dovadă a unei practici generale, acceptate de drept. Tot CIJ a recunoscut posibilitatea elaborării unor cutume prin practica generală a organizațiilor internaționale. Se menționează, de exemplu, recunoașterea unei cutume potrivit căreia abținerea vo-

luntară de la vot a unui membru al Consiliului de Securitate nu constituie un obstacol în adoptarea unei rezoluții.

Reguli de maximă generalitate, principiile fundamentale ale dreptului internațional contemporan sînt recunoscute expres sau tacit de toate statele lumii ca obligatorii pentru acestea în relațiile de cooperare dintre ele. Alături de normele dreptului internațional, acestea s-au format într-un proces istoric îndelungat, ca efect al formării și dezvoltării statelor și a relațiilor dintre ele, fiind rezultatul unui proces de maximă abstractizare și generalizare a normelor de drept internațional public, avînd o natură identică cu cea a normelor de drept internațional, adică sînt expresia de voință a statelor [3, p. 36].

Acestea formează, totodată, temelia întregului sistem de norme și instituții ale dreptului internațional contemporan, toate statele fiind obligate să acționeze în sfera vieții internaționale pe baza respectării stricte a principiilor fundamentale. Încălcarea unuia dintre aceste principii duce la violarea tuturor celorlalte, generînd prejudicii păcii și cooperării internaționale. În centrul acestui sistem se află principiul suveranității, dreptul popoarelor la autodeterminare, toate celelalte principii constituind consacarea în dreptul internațional a unor aspecte esențiale sau forme de protejire a acestora, creînd condiții necesare exercitării drepturilor esențiale ale statelor, ale popoarelor în relațiile lor reciproce.

Principiile generale de drept sînt menționate în art. 38 din statutul CIJ, ele putînd fi aplicate în soluționarea unor spețe deduse în fața Curții. O parte a doctrinei le consideră ca fiind drept internațional, și, prin urmare, un izvor formal al acestuia.

Principiile dreptului internațional contemporan sînt expres consemnate într-o serie de acte internaționale, în special în art. 2 din

Carta ONU, în alte tratate multilaterale generale sau regionale și în unele rezoluții ale unor organizații internaționale, în special ale Adunării Generale a ONU, în Actul final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, adoptat la 1 august 1975, care a consacrat decalogul principiilor fundamentale.

Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 2625 (XXV)/44 din octombrie 1970 – „Declarația cu privire la principiile dreptului internațional privind relațiile de prietenie și cooperare dintre state, în conformitate cu Carta Organizației Națiunilor Unite” – consacră șapte principii fundamentale ale dreptului internațional:

1. Principiul potrivit căruia statele trebuie să se abțină, în relațiile lor internaționale, de a recurge la forță, la amenințarea cu forță sau la folosirea forței, fie împotriva integrității teritoriale sau a independenței politice a oricărui stat, fie în orice alt mod incompatibil cu scopurile națiunilor unite.

2. Principiul potrivit căruia statele trebuie să rezolve diferendele lor internaționale prin mijloace pașnice, astfel încât pacea și securitatea internațională, precum și justiția să nu fie puse în pericol.

3. Îndatorirea de a nu interveni în treburile ce țin de competența națională a unui stat, conform Cartei.

4. Îndatorirea statelor de a coopera unele cu altele, conform Cartei.

5. Principiul egalității în drepturi a popoarelor și al dreptului lor de a dispune de ele însele.

6. Principiul egalității suverane a statelor.

7. Principiul potrivit căruia statele trebuie să îndeplinească cu bună credință obligațiile pe care și le-au asumat conform Cartei.

În conformitate cu Actul final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, adoptat la Helsinki în 1975, pct. A, principiile care guvernează relațiile reciproce dintre state sînt:

1. Principiul egalității suverane,

respectării drepturilor inerente suveranității;

2. Principiul nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forță;

3. Principiul inviolabilității frontierelor;

4. Principiul integrității teritoriale a statelor;

5. Principiul reglementării pe cale pașnică a diferendelor;

6. Principiul neamestecului în treburile interne;

7. Principiul respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale, inclusiv a libertății de gândire, conștiință, religie sau de convingere;

8. Principiul egalității în drepturi a popoarelor și dreptul popoarelor de a dispune de ele însele;

9. Principiul cooperării între state;

10. Principiul îndeplinirii cu bună credință a obligațiilor asumate conform dreptului internațional.

Aceste zece principii sînt reconfirmate în *Carta de la Paris pentru o noua Europă*.

Norma fundamentală din care decurge forța obligatorie a celorlalte norme este *pacta sunt servanda* (convențiile trebuie respectate). Acest principiu poate fi considerat drept bază a obligativității dreptului internațional, postulat metajuridic preexistent, rezultat al unei logici abstracte [4, p. 15].

Actele organizațiilor internaționale sînt izvoare formale de drept internațional public. În acest sens, avem a face cu: hotărîri, decizii, declarații, rezoluții, recomandări etc., dar nu întotdeauna există o legătură directă între denumirea unui act și valoarea sa juridică; aceasta rezultă, de regulă, din actele constitutive ale organizațiilor și din practica lor subsecventă [1, p. 17].

Din cele menționate pînă acum, devine evident că izvoarele dreptului internațional contemporan se constituie într-un lanț strîns, în care fiecare verigă contează enorm, dacă nu chiar definitiv. Neglijarea unui izvor sau a unei norme

de drept internațional periclitează întreg sistemul, astfel încît devine inutilă analiza unui izvor fără a ține cont de celelalte. Această afirmație este pe deplin valabilă și pentru dreptul internațional penal, pentru că, spre exemplu, degeaba am consacra dreptul la viață dacă nu am condamna omorul [5, p. 100].

Dreptul internațional penal este o derivată a dreptului internațional public și s-a consolidat, în special, după cel de-al Doilea Război Mondial. Apariția acestei ramuri a dreptului internațional este legată, într-o mare măsură, de sancționarea penală a criminalilor de război și a celor care au săvîrșit crime împotriva păcii și securității internaționale prin declanșarea și purtarea unui război de agresiune.

Elemente ale răspunderi penale internaționale au apărut însă cu mult înainte de epoca modernă. La diferite popoare, încă în Antichitate existau reguli de purtare a războiului, conform cărora erau sancționate excesele comise de trupele de invazie asupra persoanelor și asupra bunurilor acestora [6, p. 12].

În Evul Mediu, Biserica Catolică impune noi reguli de purtare a războiului și stabilește sancțiuni pentru încălcarea acestora. Hugo Grotius (1583-1645) promova ideea răspunderii individuale în dreptul internațional, considerînd ca statul trebuie să pedepsească nu doar criminalii din interior, dar și pe cei care atentează la dreptul ginților.

Instituția răspunderii internaționale penale face un pas important la începutul secolului al XIX-lea, atunci cînd SUA instituie reguli penale referitoare la beligeranți. Astfel, *Instrucțiunile pentru armatele guvernamentale ale Statelor Unite în campanie* stabileau că: ”Oricine rănește în mod intenționat inamicul redus deja la neputință, îl omoară sau ordonă să fie omorît, va fi executat, dacă culpabilitatea sa este demonstrată, fie că aparține armatei Statelor Unite, fie că este un inamic capturat după comiterea crimei”.

Tratatul de la Versailles din 1919 reprezintă un act important în ceea ce privește dezvoltarea dreptului internațional penal și, implicit, a răspunderii internaționale penale a persoanelor fizice [7, p. 244]. În baza acestui act a fost înființat un tribunal internațional care avea competența de a-l judeca pe fostul împărat al Germaniei, Wilhelm al II-ea de Hohenzolern, pentru ”ofensa supremă contra moralei internaționale și autorității sacre a tratatelor”. Deși împăratul Germaniei nu a putut fi judecat, iar dispozițiile Tratatului de la Versailles n-au fost aplicate în totalitate, acest act rămîne a fi primul în care s-a consacrat noțiunea de *crimă de război* și care a condamnat pentru prima dată un șef de stat pentru încălcarea normelor dreptului internațional.

Prevederile Tratatului de la Versailles cuprind două principii importante pentru stabilirea răspunderii internaționale a persoanei fizice:

a) răspunderea persoanelor fizice pentru comiterea infracțiunilor internaționale;

b) instituirea instanțelor de judecată internaționale speciale pentru judecarea și pedepsirea persoanelor vinovate.

În acea perioadă, răspunderea penală a persoanei fizice a fost consacrată și în *Tratatul privind interzicerea distrugerii navelor comerciale de către submarine*, încheiat la Washington în 1922. Conform prevederilor acestui tratat, persoana care se face vinovată de încălcarea prevederilor tratatului, indiferent dacă o face la ordinul guvernului sau nu, va fi considerată infractor de război și va fi judecată de instanțele judecătorești ale statului care a capturat-o.

În 1925 s-a adoptat, la Geneva, *Protocolul cu privire la interzicerea folosirii în război a gazelor asfixiante, toxice sau similare și a armelor bacteriologice*, iar în 1927, la Varșovia, se desfășura Conferința internațională de unificare a drep-

tului penal unde crimele: robia, comerțul cu sclavi, falsificarea banilor, pirateria, terorismul, traficul cu femei și copii, traficul ilegal de droguri, pornografia și alte crime au fost calificate ca infracțiuni cu caracter internațional. În 1928 a fost semnat Pactul Briand-Kellog, prin care s-a interzis războiul ca mijloc al politicii internaționale; în 1929 a fost adoptată, la Geneva, *Convenția pentru ameliorarea sorții răniților și bolnavilor din armatele în campanie*, ce stabilea pedepse pentru cei care vor încălca prevederile convenției.

Toate aceste acte au fost adoptate în perioada interbelică [8, p. 29], iar majoritatea lor condamnă crimele de război. Deși eforturile respective au avut o importanță mare în dezvoltarea dreptului internațional penal, izbucnirea celei de-a doua conflagrații mondiale a demonstrat că aceste eforturi nu și-au atins ținta. Acest adevăr nu mai poate fi negat astăzi, cînd se știe că toate părțile implicate în acest conflict au comis crime, la o scară mai mult sau mai puțin largă, pe care tot ele le condamnaseră anterior. Așadar, cel de-al Doilea Război Mondial a fost o lovitură puternică pentru dreptul internațional, în general, și pentru dreptul penal internațional, în special.

După cel de-al Doilea Război Mondial, devenise clar pentru comunitatea internațională că eforturile sporadice în lupta contra crimelor internaționale nu sînt suficiente. Se impunea, deci, întreprinderea unor acțiuni conjugate, care să implice majoritatea țărilor lumii pentru a nu mai permite să se întîmple ceea ce este cunoscut în istorie sub numele de ”cel mai sîngeros conflict cunoscut vreodată de omenire”.

Primul pas în această direcție a fost făcut în 1942, cînd a fost creată Comisia Internațională pentru Cercetarea Crimelor de Război. În același an, guvernele în exil ale statelor ocupate de naziști – Belgia, Cehoslovacia, Grecia, Iugoslavia,

Luxemburg, Norvegia, Țările de jos și Polonia – semnează la Londra *Declarația de la Saint James Palace*. Aceasta proclama aplicarea pedepselor tuturor vinovaților nu numai de crime de război, dar de orice violențe contra populației civile, care nu au nimic comun cu conceptual actelor de război sau al crimelor politice, în înțelesul țărilor civilizate.

În octombrie 1943, cele trei mari puteri aliate – Marea Britanie, SUA și URSS –, printr-un *Act comun*, semnat la Moscova, declară că sînt în posesia a numeroase probe de atrocități, de masacrare și de execuții masive, comise cu sînge rece de forțele hitleriste în țările ocupate. Prin același act, autorii acestor atrocități sînt avertizați că vor fi aduși la locul crimelor și judecați de popoarele pe care le-au supus violenței și masacrului.

În cadrul Conferinței la nivel înalt din 4-12 februarie 1945, Wilson, Stalin și Churchill au semnat, la 11 februarie, *Acordurile de la Ialta*, prin care se cerea pedepsirea criminalilor de război.

Acordurile de la Potsdam din 2 august 1945, adoptate la Conferința reprezentanților SUA, Marii Britanii și URSS, de asemenea dispuneau deferirea criminalilor justiției.

Un alt moment semnificativ îl reprezintă *Acordul de la Londra din 8 august 1945 privind urmărirea și pedepsirea principalilor criminali de război*. Acordul condamnă atrocitățile și crimele de război și cere pedepsirea celor care au luat parte în mod voluntar la comiterea lor. În textul acordului se mai stipulează că persoanele vinovate de săvîrșirea crimelor vor fi trimise să fie judecate și pedepsite în țările în care atrocitățile au fost comise, conform legilor acestor țări și ale guvernelor libere care s-au stabilit în țările respective, cu excepția principalilor criminali, ale căror crime sînt fără localizare geografică precisă și care vor fi pedepsiți printr-o decizie comună a guvernelor aliate.

Actului denumit *Declarația de*

la Londra i s-a anexat Statutul Tribunalului Militar de la Nürnberg. Caracterul internațional al Tribunalului a rezultat din faptul că judecătorii din Extremul Orient, desemnați de cele patru mari puteri, reprezentau justiția în numele tuturor țărilor aliate.

Trăsătura principală a acestui Tribunal a fost caracterul lui unilateral, în sens că acesta era emanația puterilor învingătoare, iar competența lui consta în judecarea și pedepsirea principalilor criminali de război din partea Axei, adică din partea țărilor învinse. Aceștia erau învinuiți, în special, de comiterea crimelor contra păcii, contra umanității și de comiterea crimelor de război. Pedepsa nu era stabilită precis, dar art. 27 din Statut lăsa Tribunalului latitudinea să pronunțe pedeapsa cu moartea sau orice altă pedeapsă pe care o socotește justă [9, p. 40].

Tribunalul Militar Internațional de la Nürnberg a pronunțat prima sentință în septembrie 1946, prin care 12 acuzați au fost condamnați la moarte, doi acuzați – la cîte 20 de ani de închisoare, iar trei au fost achitați.

Adunarea Generală a ONU a adoptat, la 11 decembrie 1946, o Rezoluție prin care aprobă și confirmă principiile de drept internațional recunoscute prin Statutul Tribunalului de la Nürnberg și prin sentințele acestui tribunal.

Lista infracțiunilor stabilite de Statutele tribunalelor militare internaționale și de sentințele acestora este completată prin convențiile de la Geneva din 1949, Protocolul Adițional I și alte documente internaționale.

Un rol preventiv îl au prevederile *Convenției cu privire la imprescriptibilitatea crimelor de război și a crimelor contra umanității* [10], prin care statele-părți – recunoscînd că este necesar și oportun să se afirme acest principiu în dreptul internațional – au convenit să declare ca imprescriptibile:

1) crimele de război, așa cum

sînt definite în Statutul Tribunalului de la Nürnberg și confirmate prin rezoluțiile Adunării Generale a ONU 3(I) din 13 februarie 1946 și 95(I) din 11 decembrie 1946 și, în special, *infracțiunile grave* enumerate în Convențiile de la Geneva, din 12 august 1949, pentru protecția victimelor de război;

2) crimele contra umanității, indiferent dacă sînt comise în timp de război sau în timp de pace, așa cum sînt definite în Statutul Tribunalului de la Nürnberg din 8 august 1945 și confirmate prin rezoluțiile Adunării Generale a ONU 3(I) din 13 februarie 1946 și 95(I), evicțiunea prin atac armat sau ocupație și actele inumane care decurg din politica de apartheid, precum și crima de genocid, așa cum este definită în Convenția din 1948 pentru prevenirea și pedepsirea crimei de genocid, chiar dacă aceste acte nu constituie o violare a dreptului intern al țării în care au fost comise.

S-a căzut de acord că în cazul în care va fi comisă oricare dintre aceste crime, prevederile Convenției să se aplice reprezentanților autorităților de stat și persoanelor particulare care participă la comiterea ei ca autori sau complici, care se fac vinovate de incitare directă la comiterea oricărei dintre aceste crime sau care participă la o înțelegere în vederea comiterii ei, indiferent de etapa la care s-ar afla, precum și reprezentanților autorității de stat ce tolerează comiterea acestor crime.

Statele-părți la această Convenție și-au asumat angajamentul să adopte toate măsurile interne care ar fi necesare pentru a permite extrădarea, în conformitate cu dreptul internațional, a persoanelor vinovate. Totodată, statele-părți s-au angajat să adopte, în conformitate cu procedurile lor constituționale, măsuri legislative și de alt ordin necesare pentru a asigura imprescriptibilitatea crimelor de război și a crimelor contra umanității.

La 3 decembrie 1973, Adunarea Generală a ONU a adoptat Rezolu-

ția nr. 3074 (XXVIII), care stabilea principiile cooperării internaționale în scopul descoperirii și pedepsirii criminalilor de război. Aceste principii stabilesc că fiecare stat are dreptul de a-și judeca cetățenii vinovați de săvîrșirea crimelor de război și ale celor contra umanității.

După cum am menționat, Tribunalul de la Nürnberg, iar mai tîrziu și cel de la Tokyo, era format ad-hoc și în mare parte reprezenta poziția unei singure părți, mai exact – poziția învingătorilor, or în aceste condiții există riscul foarte mare ca o bună parte dintre criminali, și anume cei care se află de partea învingătorilor, să nu fie judecați, astfel fiind puse sub un mare semn de întrebare *principiul legalității și cel al egalității*. Una dintre soluțiile propuse pentru această problemă a fost cea de instituire a unui tribunal internațional permanent.

În acest sens, Adunarea Generală a ONU a însărcinat organismul său specializat, Comisia de Drept Internațional, să redacteze în paralel două proiecte: proiectul unei jurisdicții criminale internaționale și proiectul crimelor contra păcii și securității umanității.

Deși elaborate în anii 1953-1954, cele două proiecte paralele, de înființare, pe de o parte, a unei Curți criminale și, pe de altă parte, a unui Cod universal al crimelor, tergiversate de ONU, și-au găsit finalizarea în forma și conținutul actual al unui singur act, și anume *Statutul Curții Penale Internaționale*, adoptat la Conferința diplomatică a plenipotențiarilor Națiunilor Unite asupra înființării unei Curți Criminale Internaționale, desfășurată la Roma în perioada 15 iunie – 17 iulie 1998.

Așadar, cadrul normativ internațional privind răspunderea penală a persoanei fizice este format, în principal, din reglementările cuprinse în tratatele internaționale, însă nu este de neglijat nici aportul organizațiilor internaționale, întrucît acestora le revine un rol-cheie în ceea ce privește redacta-

rea reglementărilor respective, iar tratatele sînt completate de actele internaționale cu caracter bilateral și multilateral, dar și de cutume.

Concluzie. Normele de drept internațional penal reglementează relațiile internaționale cu caracter penal, astfel stabilindu-se faptele care aduc atingere intereselor comunității internaționale, modul de sancționare a acestor fapte, precum și regulile de colaborare în procesul incriminării, descoperirii și sancționării acestor fapte.

Referințe bibliografice

1. Aurel Teodor Moldovan. *Expulzarea, extrădarea și readmisia în dreptul internațional*. București: Ed. All Beck, 2004.
2. *Convenția privind dreptul tratatelor între state*, adoptată la 23 mai 1969, intrată în vigoare la 27 ianuarie 1980.
3. Anghel I. M. *Tratatul internațional și dreptul intern*. București: Ed. Lumina Lex, 1999.
4. Marian C. Molea. *Răspunderea statelor în dreptul internațional contemporan*. Craiova: Ed. Scrisul Românesc, 1978.
5. O. Balan. *Terorismul – flagel internațional*. În: *Legea și Viața*, nr. 8, 1997.
6. Crețu Vasile. *Drept internațional penal*. București: Ed. Tempus, 1996.
7. Aurora Ciucă. *Drept internațional public*. Iași: Ed. Cugetarea, 2000.
8. Năstase, C. Jura, B. Aurescu. *Drept internațional public*. Sinteze pentru examen. București: Ed. All Beck, 1999.
9. Alexei Barbăneagră, Vitalie Gamurari. *Crimele de război*. Chișinău, 2005.
10. *Convenția asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor contra umanității*, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 26 noiembrie 1968.

ТАМОЖЕННЫЕ ИНТЕРЕСЫ И ТАМОЖЕННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ КАК ФАКТОРЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УКРАИНЫ

Ольга КАМЧАТНАЯ,
соискатель кафедры административного права и
административной деятельности Донецкого юридического
института

SUMMARY

The article considers different approaches to the question of determination of the customs interests and customs security of Ukraine. The interrelation of these concepts. Customs interests and safety of the customs analyzed as factors affecting the national security of Ukraine. It is substantiated that the customs policy of Ukraine is closely connected with questions of customs security of the state. Principles of customs policy of Ukraine: legality; mutual responsibility; ongoing cooperation in the field of customs and foreign countries; improvement of national legislation; the reality; effectiveness. Based on the analysis of scientific regulations made proposals on improvement of national security of Ukraine.

Keywords: customs interests, customs security, security, national security, improvement

В статье рассмотрены различные подходы к вопросу определения таможенных интересов и таможенной безопасности Украины. Установлена взаимосвязь указанных понятий. Таможенные интересы и таможенная безопасность проанализированы как факторы, влияющие на национальную безопасность Украины. Обосновано, что таможенная политика Украины тесно связана с вопросами таможенной безопасности государства. Рассмотрены принципы таможенной политики Украины: законность; взаимная ответственность; постоянное сотрудничество в области таможенного дела с зарубежными странами; совершенствование национального таможенного законодательства; реальность; эффективность. На основе анализа научных положений, сделаны предложения по усовершенствованию обеспечения национальной безопасности Украины.

Ключевые слова: таможенные интересы, таможенная безопасность, обеспечение, национальная безопасность, усовершенствование.

Постановка проблемы. Успешность государственных реформ, построение истинно демократического и правового государства в Украине, в первую очередь, предусматривает обеспечение правовой защищенности граждан и всестороннюю охрану и защиту общественных отношений во всех сферах общественной жизни. Важная роль при этом принадлежит области административного права и, в частности, таможенного права.

Проблемы национальной безопасности, её изучение в рамках

таможенных интересов и таможенной безопасности Украины, в настоящее время занимают одно из ведущих мест в теории административно-правовых наук и постоянно находятся в поле зрения ученых, поскольку непосредственно связаны с установлением объема применения средств её обеспечения.

Таким образом, исследование проблем обеспечения национальной безопасности Украины и как её факторов – таможенной политики и таможенной безопасности, представляет не только научный, но и практический ин-